



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยกล่าวถึงความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นการเตรียมการ
 - 1.1 ศึกษา ค้นคว้า เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาได้แนวคิดและกรอบความคิดในการวิจัย
 - 1.2 พัฒนาเค้าโครงการวิจัย ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมและเรียบเรียงเนื้อหาเป็นเค้าโครงการวิจัย
2. ขั้นการพัฒนาแนวทาง
 - 2.1 ออกแบบร่างแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยใช้กรอบความคิดในการวิจัย ด้วยการสังเคราะห์เนื้อหา
 - 2.2 พัฒนาร่างแนวทางโดยได้รับคำแนะนำจากกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงและเรียบเรียงเนื้อหาเป็นร่างแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
3. ขั้นการตรวจสอบร่างแนวทาง
 - 3.1 ศึกษาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อกำหนดค่าดัชนีที่มีความสอดคล้อง (IOC)



3.2 ปรับปรุงร่างแนวทางจากข้อมูลคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ไว้และปรับปรุงข้อความในหัวข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 เป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีความเกี่ยวข้องตรงด้านเนื้อหา

4. ขั้นศึกษาความเหมาะสม

4.1 ศึกษาความเหมาะสมของแนวทาง จากกลุ่มตัวอย่างของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยสอบถามด้วยแบบสอบถามเพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยอินเตอร์ควอไทล์ (Interquartile) เป็นรายชื่อ รายด้านและรวมทั้งหมด โดยกำหนดค่า Median ≥ 3.50 ค่า Interquartile ≤ 2.00 เป็นแนวทางที่เหมาะสม

4.2 เอาคะแนนจากการตอบทุกข้อของผู้เชี่ยวชาญทุกคน หาค่าเฉลี่ยแล้วนำมาหาค่ามัธยฐาน (Median) อีกครั้ง

5. ขั้นศึกษาความเป็นไปได้

5.1 ศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 284 คน โดยสอบถามด้วยแบบสอบถาม เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้านและรวมทั้งหมด แล้วทำการทดสอบเพื่ออ้างอิงทางสถิติเกี่ยวกับค่าเฉลี่ย โดยใช้ t -test ในการทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3.50 ว่ามีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หรือไม่

5.2 ปรับปรุงแนวทางจากข้อมูลคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเป็นไปได้ โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสมตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 ไว้ ข้อคำถามที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์นำไปปรับปรุงแก้ไขเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่มีความเป็นไปได้

6. ขั้นการสรุปผล

6.1 อภิปรายผลการวิจัยจากข้อมูลที่ศึกษา ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

6.2 จัดทำรายงานผลการวิจัย จากแนวทางที่พัฒนาขึ้น และเรียบเรียงเนื้อหาเป็นรายงานผลการวิจัย



สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้คือ

การศึกษานวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่าแนวทางประกอบด้วย หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีรายละเอียดของแนวทางดังนี้คือ

1. หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปกติ ไม่ใช่เป็นงานเฉพาะกิจ

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาคบวงจรโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของ ขั้นตอนต่างๆ ของระบบและภาระงาน

1.3 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบ ของระบบโรงเรียน

1.4 การกระตุ้นและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง สามารถประเมินและพัฒนาการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.5 การมีปัจจัยพื้นฐานเอื้ออำนวย โดยการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในส่วนระบบงาน กระบวนการทำงานและบุคลากร

1.6 การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ทุกขั้นตอน

1.7 การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในโรงเรียนสร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

2. องค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 การบริหารจัดการ

2.1.1 การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความ ต้องการของท้องถิ่น

2.1.2 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และตัวชี้วัด

2.1.3 การจัดทำแผนด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และยุทธศาสตร์การทำงาน

2.1.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

2.1.5 การประเมินผลการพัฒนาด้วยการเปรียบเทียบผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับ
มาตรฐานและตัวชี้วัด

2.1.6 การรายงานผลต่อหน่วยงานและสาธารณชน

2.1.7 การผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนในทุก
ขั้นตอนของการบริหารจัดการ

2.2 การจัดการเรียนรู้

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความ
สนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2.2 การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการ
ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.2.3 การศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อมาประยุกต์ใช้ พัฒนา
สุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

2.2.5 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นประชาธิปไตย

2.2.6 การวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วน
ของกระบวนการ และผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกระและทักษะการแสดงออก

2.3 การพัฒนาครูและบุคลากร

2.3.1 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนในโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง เช่น การ
ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การอบรม การศึกษาคู่ การเรียนรู้และร่วมทำงานกับครูเชี่ยวชาญ
การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น เพื่อให้เป็นบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

2.3.2 การส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.3.3 การส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีสวัสดิการหรือประโยชน์
ที่เกี่ยวข้อง

2.4 การประกันคุณภาพการศึกษา

2.4.1 การประกันคุณภาพภายใน ได้แก่

2.4.1.1 การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียน

2.4.1.2 การกำหนดแผนกลยุทธ์ และจัดทำรวมนโยบายโรงเรียนเพื่อเป็น
แนวทางดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน

2.4.1.3 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารและควบคุมคุณภาพการศึกษา

2.4.1.4 การประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแล้วจัดทำรายงานประจำปี

2.4.1.5 การปรับปรุงคุณภาพภายในและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2.4.2 การประกันคุณภาพภายนอก ได้แก่

2.4.2.1 การศึกษามาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษา

2.4.2.2 การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่โรงเรียนต้องการให้บรรลุผล

2.4.2.3 การสร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเป้าหมายของโรงเรียนคุณภาพของนักเรียนและมาตรฐานการศึกษา

2.4.2.4 การสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดและเป้าหมายให้เกิดผลเชิงประจักษ์

2.4.2.5 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

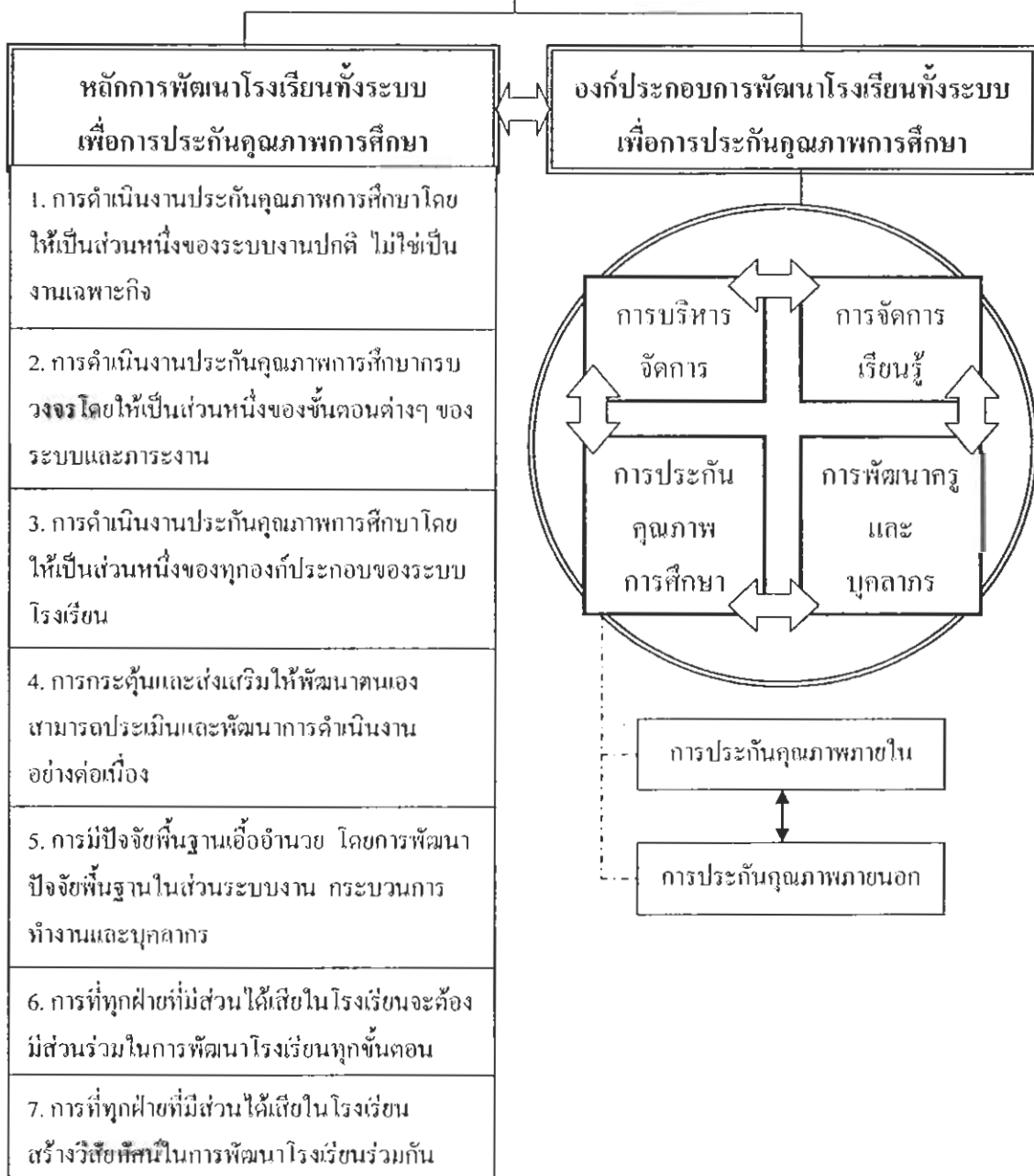
2.4.2.6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอผู้เกี่ยวข้องทราบ

การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร และการประกันคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่าผู้เชี่ยวชาญทุกคนมีความคิดเห็นว่าแนวทางนี้มีความเหมาะสม

การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และองค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร และการประกันคุณภาพการศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าแนวทางนี้ มีความเป็นไปได้มาก

จากการศึกษาแนวทาง การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และ เขต 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังภาพประกอบ 3 ดังนี้

**แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2**



ภาพประกอบ 3 แผนภาพแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

การอภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณาและนำมาอภิปรายในบทนี้ 2 ส่วน ดังนี้

1. หลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีดังนี้

1.1 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปกติ ไม่ใช่เป็นงานเฉพาะกิจ

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาครบวงจรโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนต่างๆ ของระบบและภาระงาน

1.3 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของทุกองค์ประกอบของระบบโรงเรียน

1.4 การกระตุ้นและส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง สามารถประเมินและพัฒนากิจการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.5 การมีปัจจัยพื้นฐานเอื้ออำนวย โดยการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในส่วนระบบงานกระบวนการทำงานและบุคลากร

1.6 การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในโรงเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกขั้นตอน

1.7 การที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในโรงเรียนสร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มาก มีความสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 2) ที่ระบุว่า ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน สอดคล้องกับสำนักพิเศษและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545 : 7-8) ที่ระบุว่า การประกันคุณภาพในสถานศึกษาไม่ใช่เรื่องยุ่งยากที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามปกติ ผสมผสานให้อยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนานั้นจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน ผู้ที่มีส่วนร่วมทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนส่งเสริม สนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 2) ที่ระบุว่าทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยอาจ

กำหนดเป็นปรัชญา แผนกลยุทธ์หรือธรรมนูญของสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาทั้งระบบ ได้แก่ การปฏิรูปการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการประกันคุณภาพการศึกษา ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียในสถานศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาในทุกขั้นตอน ในทุกระบบงานย่อยของสถานศึกษาจะต้องเคลื่อนเข้าสู่เป้าหมายร่วมกัน ทุกกิจกรรมในสถานศึกษาจะต้องนำไปสู่วิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องมีการประเมินตนเองเป็นระยะๆ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง และผู้มีส่วนได้เสียกับสถานศึกษาจะต้องเรียนรู้ร่วมกันตลอดเวลาที่จะพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับโครงการรุ่งอรุณ โดยกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และสถาบันส่งเสริมสิ่งแวดล้อมไทย (2544 : 12) ระบุว่าแนวทางการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินงานด้วยหลักการที่เป็นเกณฑ์ในการดำเนินงาน ได้แก่ การบูรณาการเข้าสู่ระบบงาน การดำเนินงานครบวงจรให้ครอบคลุมทุกส่วนของระบบงาน มีปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวย การกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาตนเอง การเข้าใจยอมรับและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2543 ก : 8-11) ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นการพัฒนาโดยกำหนดหลักการเป็นเกณฑ์ในการดำเนินงาน เหมือนกับโครงการรุ่งอรุณ และกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วม การบูรณาการและการเรียนรู้ แนวคิดของนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543 : 1) ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบว่าเป็นการพัฒนาทุกส่วนของโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุกองค์ประกอบของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายที่คุณภาพของผู้เรียน แนวคิดสุพล วังสินธ์ (2545 : 12-17) ที่กล่าวว่าพัฒนาโรงเรียนจะเคลื่อนไหวได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งหมดในโรงเรียน ผนึกกำลังเป็นหนึ่งเดียวประสานสัมพันธ์ให้มีพลังผลักดันให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบโดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำ ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน ทั้งในด้านการคิด การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามและการประเมินผล ตลอดทั้งการยอมรับผลการดำเนินงานร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

จากประเด็นในการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การที่จะขับเคลื่อนแนวทางตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จในบทบาทหน้าที่ของการบริหารจัดการนั้น ผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำ ความรู้และความสามารถในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและ



ชุมชนตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงานเป็นทีม ผสมผสานกับการดำเนินงานที่เป็นระบบครบวงจร โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

2. องค์ประกอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในมาก ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากร และการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายข้อ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการ

2.1.1 การกำหนดมาตรฐานของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และตัวชี้วัด

2.1.3 การจัดทำแผนด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และยุทธศาสตร์การทำงาน

2.1.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์

2.1.5 การประเมินผลการพัฒนาด้วยการเปรียบเทียบผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับ มาตรฐาน และตัวชี้วัด

2.1.6 การรายงานผลต่อหน่วยงานและสาธารณชน

2.1.7 การผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนในทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มาก มีความสอดคล้องกับแนวคิดวิโรจน์ สารรัตนะ (2542 : 3) ที่กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม สอดคล้องกับบาร์ทอลและมาร์ติน (Bartol & Martin, 1991 : 6) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบความสำเร็จ โดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำ และการควบคุม สอดคล้องกับสำนักพัฒนาระบบบริหาร (2545 : 69) ระบุว่าการบริหาร เป็นความพยายามใช้ศาสตร์และศิลป์จูงใจผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์กรให้มีความร่วมมือร่วมใจ ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จทั้งในเชิงประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญถม หิรัญคำ (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การปฏิรูปการบริหารจัดการ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ และบริหารโดยยึดแผนปฏิบัติการ



สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรกิจ กรณียกิจ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อการปฏิรูปการบริหารจัดการในระดับมาก และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลสัน (Wilson, 2004 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักการปฏิรูปผู้นำและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นจริงกับความสัมพันธ์ของแบบสอบถามผู้นำทั้งหลายและแบบสอบถามที่หาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างรูปแบบผู้นำ 3 ลักษณะในการปฏิรูปผู้นำและครูที่ได้ผล

จากประเด็นในการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวทางการบริหารจัดการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เป็นแนวทาง เทคนิคหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติการกิจให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และด้วยภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่จะใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

2.2 การจัดการเรียนรู้

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2.2 การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.2.3 การศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อมาประยุกต์ใช้ พัฒนาคุณทรัพยากรด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา

2.2.5 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นประชาธิปไตย

2.2.6 การวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกและทักษะการแสดงออก

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มาก มีความสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2543 : 5) ได้ระบุว่าการจัดการเรียนรู้เป็นการเอาชีวิตจริงและเงื่อนไขการรับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ผู้เรียนมีอิสระภาพ ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลองและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการและใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สังคมและส่วนรวม โดยครูผู้สอนดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางด้านปัญญา วิธีการเรียนรู้ โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมสนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ในแหล่งความรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และมีการวัดผลประเมินผลตาม

สภาพจริง ซึ่งได้สอดคล้องกับวิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 240) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาเลือกใช้อย่างมีการสลับปรับเปลี่ยนให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและเกิดการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญถม หิรัญคำ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับท้องถิ่นในรูปคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ งานวิจัยของสุรกิจ กรณียกิจ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในระดับมาก

จากประเด็นในการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้นั้นเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์และเป็นภารกิจหลักของการปฏิรูปการศึกษา ครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่กำหนดไว้ในสาระสำคัญ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22-30 เพื่อจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์

2.3 การพัฒนาครูและบุคลากร

2.3.1 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนในโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง เช่น การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การอบรม การศึกษาต่อ การเรียนรู้และร่วมทำงานกับครูเชี่ยวชาญ การเขียนผลงานทางวิชาการ เป็นต้น เพื่อให้เป็นบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐาน

2.3.2 การส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ

2.3.3 การส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมีสวัสดิการหรือประโยชน์ที่เกื้อกูล

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มาก มีความสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 9) ที่ระบุว่า การปฏิรูปครูเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมทั้งได้รับการบริการด้านสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล ซึ่งสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาบบมาลา (2543 : 25-26) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูให้สามารถทำงานที่มีคุณภาพ นอกเหนือจากความสามารถทางด้านวิชาการแล้ว ครูควรมีความตั้งใจในวิชาชีพครู มีความรู้ในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างเพียงพอ มีทักษะด้านวิชาชีพครู มีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีในการสอน ประเมินผลอย่างหลากหลาย มีความสามารถคิดใคร่ครวญและสามารถที่จะวิเคราะห์ตนเองซึ่งเป็นทักษะสำคัญของวิชาชีพครู และสอดคล้องกับ พลศักดิ์ โพธิ์ศรีทอง (2541 : 11) ที่ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาครูประจำการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ให้ครูเรียนรู้และร่วมทำงานกับครูเชี่ยวชาญ เขียนรายงานวิชาการ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการประชุมสัมมนา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 26-37)

ระบว่าการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบจะประสบความสำเร็จได้นั้นคือการปฏิรูปบุคลากรที่มีอยู่ให้มีศักยภาพสูงสุด โดยพร้อมที่จะเข้าสู่ระบบและโครงสร้างใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาคอนเองอย่างต่อเนื่อง และขยายไปสู่ทีมงาน ร่วมกันสร้างเครือข่ายพัฒนาให้เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และได้กำหนดเป้าหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญถม หิรัญคำ (2540 : บทคัดย่อ) พบว่าการปฏิรูปครูและบุคลากร มีการสร้างบรรยากาศแนวประชาธิปไตย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข ส่งเสริมให้เข้าอบรมสัมมนา บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานไม่เต็มความสามารถ ดำเนินการแก้ปัญหา โดยการประชุมชี้แจง ให้ขวัญกำลังใจสม่ำเสมอ งานวิจัยของสุรกิจ กรณียกิจ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นต่อการปฏิรูปครูและบุคลากรในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมรี่ (Mary. 1979 : Abstract) ที่พบว่า บุคลากรครูมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถพิเศษที่เหมาะสมกับงานในหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งอย่างหรือมากกว่าหนึ่งอย่าง และงานวิจัยของ เม็นเกส และเลวินสัน (Menges and Levinson. 1980 : 78-91) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการสอน ซึ่งวิธีเหล่านี้ได้ผลดีเพียงใด โดยจำแนกกิจกรรมออกเป็น 5 ชนิด คือ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดสรรทุนอุดหนุน การประเมินผลการสอน รวมทั้งการสอนแบบจุดภาค พบว่า ผู้ที่ผ่านกิจกรรมการปรับปรุงการเรียนการสอนปฏิบัติการสอนเป็นที่น่าพอใจ การลงมือปฏิบัติจริงจะทำให้เกิดการดำเนินงานพัฒนาอาจารย์ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสัมฤทธิ์ผล

จากประเด็นในการอภิปรายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรนั้น นับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะทำให้ครูและบุคลากรที่มีอยู่ให้มีศักยภาพสูงสุด พร้อมที่จะเข้าสู่ระบบและโครงสร้างใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยการพัฒนาคอนเองอย่างต่อเนื่องและขยายไปสู่ทีมงาน เพื่อร่วมกันสร้างเครือข่ายการพัฒนาให้เข้มแข็ง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

2.4 การประกันคุณภาพการศึกษา

2.4.1 การประกันคุณภาพภายใน ได้แก่

2.4.1.1 การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

2.4.1.2 การกำหนดแผนกลยุทธ์ และจัดทำธรรมเนียมโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน

2.4.1.3 การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารและควบคุมคุณภาพการศึกษา

2.4.1.4 การประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแล้วจัดทำรายงานประจำปี

2.4.1.5 การปรับปรุงคุณภาพภายในและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อพร้อมที่จะรับการประกันคุณภาพภายนอก

2.4.2 การประกันคุณภาพภายนอก ได้แก่

2.4.2.1 การศึกษามาตรฐานประกันคุณภาพการศึกษา

2.4.2.2 การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่โรงเรียนต้องการให้บรรลุผล

2.4.2.3 การสร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบเป้าหมายของโรงเรียนคุณภาพของนักเรียนและมาตรฐานการศึกษา

2.4.2.4 การสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและเป้าหมายให้เกิดผลเชิงประจักษ์

2.4.2.5 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2.4.2.6 การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมและเป็นไปได้มากซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 45-46) มาตรา 48 ที่ระบุให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ดังที่สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 9-10) ที่ได้ระบุว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สถานศึกษาพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องบนหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและการระดมความคิดเห็นของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง อันนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้สังคมมั่นใจว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาส่วนการประกันคุณภาพภายนอกจะช่วยเป็นหลักประกันให้ผู้เรียน และสังคมมีความมั่นใจว่าจะได้รับบริการจากสถานศึกษาที่ดีขึ้น และกระตุ้นให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ สามารถ



ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีองค์ประกอบของแนวทาง 2 ส่วน ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากในทางปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณานำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ดังนี้

1. นำแนวทางนี้ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาเพื่อจะได้นำผลที่ได้มาปรับปรุงแนวทางให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. นำแนวทางนี้ไปสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกลุ่มย่อย ทั้งในการนำเสนอผลงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู
3. ควรนำรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ CLIP ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) การเรียนรู้ (Learning) การบูรณาการ (Integration) และการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของผู้มีส่วนได้เสียกับสถานศึกษา (Participation) หรือรูปแบบอื่นที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ หรือเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา มาใช้ในการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบและการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ในบริบทอื่น หรือสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลาย ครอบคลุมความเป็นจริงมากขึ้น
2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวทางการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีมุมมองของผู้ปฏิบัติที่หลากหลาย ทั้งผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารระดับสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุม



ประเด็นสภาพการดำเนินงาน สภาพปัญหาอุปสรรค ผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่เอื้อ จุดแข็ง จุดอ่อน และความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น

3. ศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (Research & development) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียน ทั้งระบบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาดังแต่ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงผลงาน ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่เป็นระบบครบวงจร โดยเน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง